

SPECIFIČNOSTI RAČUNOVODSTVA TRGOVINE NA PRIMJERU PODUZEĆA X d.o.o.

Petričević, Duje

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:510831>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**SPECIFIČNOSTI RAČUNOVODSTVA TRGOVINE
NA PRIMJERU PODUZEĆA X d.o.o.**

Mentor:
doc. dr. sc. Slavko Šodan

Student:
Duje Petričević

Split, rujan 2020.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	3
2. REGULATORNI OKVIR POSLOVANJA TRGOVINSKIH PODUZEĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	5
2.1. Pojemno određenje trgovine, Zakon o trgovini.....	5
2.2. Računovodstveno praćenje poslovanja u Republici Hrvatskoj	6
2.3. Zakon o računovodstvu.....	7
2.4. Zakon o porezu na dodanu vrijednost.....	10
2.5. Zakon o porezu na dobit.....	11
2.6. HSFI 10 – Zalihe.....	11
2.6.1. Uvod	11
2.6.2. Priznavanje	12
2.6.3. Mjerenje.....	13
2.6.4. Prestanak priznavanja, objava	16
3. SPECIFIČNOSTI POSLOVANJA TRGOVINSKIH PODUZEĆA NA PRIMJERU PODUZEĆA X d.o.o.	18
3.1. O poduzeću.....	18
3.2. Evidencija poslovnih događaja u trgovinskoj djelatnosti.....	18
3.2.1. Evidentiranje nabave i uskladištenja robe	19
3.2.2. Evidentiranje prodaje robe.....	25
3.2.3. Evidentiranje premještanja i povrata robe	33
4. ZAKLJUČAK	37
LITERATURA.....	38
PRILOZI.....	39
SAŽETAK	40
SUMMARY	40

1. UVOD

Tržišna ekonomija temelji se na slobodnom djelovanju pojedinaca i privatnih poduzeća na tržištu. Ponašanje tih entiteta na tržištu uvjetovano je njihovim odlukama, a ponajviše ovisi o analizi situacija i stanja koja se u datom trenutku odražavaju na tržištu, ali i o potezima koje provodi konkurencija. Zbog same prirode poslovanja u tržišnoj ekonomiji, a posebice zbog slobode donošenja odluka, potrebno je u uspostaviti stabilni mehanizam praćenja poslovanja, a upravo tu je izražena upotreba računovodstva kao djelatnosti koja predstavlja zaokruženi sustav evidencije u kojem se na poseban način planiraju, evidentiraju, kontroliraju i analiziraju stanja i kretanja sredstava i poslova u gospodarstvu i s tim u vezi sastavljaju računovodstvene informacije.¹ Prema broju poslovnih subjekata koji su registrirani za poslovanje na području Republike Hrvatske u prosincu 2019., njih 18,4% posluje unutar područja djelatnosti „Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla“ (prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti).² To je ujedno i najveći postotak zastupljenosti pojedinačne djelatnosti u odnosu na ukupnu strukturu registriranih pravnih osoba.

Upravo zbog toga što najveći broj poslovnih subjekata u RH posluje unutar te djelatnosti, potrebno je utvrditi koje su to ključne regulatorne i računovodstvene specifičnosti prema kojima se poduzeća koja posluje u sektoru trgovine trebaju prilagoditi. Osim tih specifičnosti, u ovom radu prikazati će se i proces poslovanja na praktičnom primjeru koristeći dokumentaciju poduzeća X d.o.o.

Prilikom izrade ovog rada korištene su razne metode rada, od kojih je potrebno izdvojiti sljedeće: metoda deskripcije – opisivanje predmeta i pojava, metoda analize – raščlanjivanje jednog pojma na manje dijelove radi lakšeg objašnjavanja i razumijevanja, metoda studije slučaja – analiza nekog procesa, događaja ili neke pojave uzimajući jedan predmet kao osnovu za postavljanje

¹ Volarević, H., Varović, M. (2013) Osnove računovodstva, MATE, Zagreb, str. 10

² Kranjec, V. L., Petrović, V. (2020) Broj i struktura poslovnih subjekata u prosincu 2019., Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb

hipoteza, odgovaranja na pitanje „kako“ i „zašto“ su se određene situacije/okolnosti/događaji dogodili.³

Ovaj rad podijeljen je na 4 poglavlja. U prvom poglavlju, uvodu, navedeni su problemi istraživanja, ciljevi istraživanja te korištene metode rada. U drugom poglavlju definiran je i detaljno obrađen regulatorni okvir poslovanja trgovinskih poduzeća. U trećem poglavlju navedene su i obrađene specifičnosti računovodstva na primjeru poslovanja stvarnog poduzeća X d.o.o. U četvrtom poglavlju prezentirani su najbitniji zaključci koji proizlaze iz analize specifičnosti računovodstva trgovinskih poduzeća. Na samom kraju rada prikazan je popis korištene literature pri izradi ovog rada, popis priloga te sažetak.

³ Tkalac Verčić, A., Sinčić Ćorić, D., Pološki Vokić, N. (2010) Priručnik za metodologiju istraživačkog rada, M.E.P., Zagreb

2. REGULATORNI OKVIR POSLOVANJA TRGOVINSKIH PODUZEĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ

2.1. Pojmovno određenje trgovine, Zakon o trgovini

Za poslovanje u djelatnosti trgovine poslovnim subjektima najbitniji je Zakon o trgovini⁴ unutar kojeg su određeni: uvjeti obavljanja, zakonske pretpostavke za obavljanje djelatnosti, zakonski mehanizmi sprječavanja nepoštenog trgovanja, nadzorne i upravne mjere te prekršajne odredbe.

Sukladno članku 3., stavku 1. Zakona o trgovini⁵, trgovina se može definirati kao gospodarska djelatnost prodaje kupnje i prodaje proizvoda, roba ili usluga čija je svrha ostvarenje dobiti ili neke druge ekonomske koristi. Isti članak Zakona, stavak 2. definira podjelu trgovine na trgovinu na veliko i trgovinu na malo. Članak 7. i 9. Zakona detaljnije definira pojedine podjele, a glavna razlika između dvije podjele je u krajnjem odredištu i namjeni dobara (proizvoda/roba). Kod trgovine na veliko, trgovačko društvo (ili druga pravna ili fizička osoba koja ispunjava uvjete registrirane djelatnosti) prodaje dobra ili usluge drugim pravnim ili fizičkim osobama (koji također moraju ispunjavati navedene uvjete). Tada to društvo proizvode dalje može ponovno prodavati poslovnim kupcima (takozvano B2B načelo, tj. Business-to-Business) ili pak krajnjim korisnicima, potrošačima. Prodaja krajnjim potrošačima tada se naziva trgovina na malo. Trgovina na malo, prema Zakonu, obuhvaća i prodaju drugim profesionalnim korisnicima, ako predmet prodaje ne zahtijeva ispunjavanje dodatnih tehničkih ili nekih drugih posebnih uvjeta.

Isto tako, Zakon⁶ definira i određene uvjete koji trebaju ispunjavati poslovni subjekti kako bi se mogli baviti trgovinom. Ti uvjeti prvenstveno se odnose na prostor u kojem se obavlja djelatnost, pa tako Članak 7., stavak 2. definira kako se trgovina na veliko može obavljati u prodajnim prostorima koji zadovoljavaju opće propisane uvjete, ali i neke druge odgovarajuće propise (ovisno o točnom predmetu poslovanja trgovine). Unutar zakona, prodajni objekt se definira kao:

⁴ Narodne novine (2020) Zakon o trgovini, čl. 2.-13., NN 87/08, 96/08, 116/08, 76/09, 114/11, 68/13, 30/14, 32/19, 98/19, 32/20

⁵ Narodne novine (2020), op. cit.

⁶ Narodne novine (2020), op. cit.

prodavaonica, skladište, tržnica i slično. Kod trgovine na malo, prodaja roba ili usluga odvija se u prodavaonici, koja također treba zadovoljavati uvjete propisane zakonima i propisima. Osim navedenih uvjeta, propisuje se zadovoljavanje i nekih drugih općih zdravstvenih propisa ako se djeluje s robom koja može imati utjecaja na zdravlje ljudi (npr. hrana). Nadalje, Zakon definira i ispunjenje obveza vezanih za dokumentiranje poslovnih događaja u objektu, pa je tako trgovac dužan, u slučaju inspekcije, osigurati računovodstvenu dokumentaciju iz koje je vidljivo: tko je dobavljač robe, koji je nadnevak zaduženja ili razduženja robe, koja je prodajna cijena, promjena prodajne cijene i ostalo. Ostale obveze neće se detaljnije razmatrati u ovom radu, a ponajviše se odnose na određivanje radnog vremena trgovine i slično.

2.2. Računovodstveno praćenje poslovanja u Republici Hrvatskoj

Kao što je već navedeno i u uvodu ovog rada, računovodstvo podrazumijeva opisivanje, mjerenje i tumačenje ekonomskih aktivnosti određenih subjekata. Prednost računovodstva u odnosu na svaki drugi sustav obuhvaćanja ekonomskih vrijednosti je u tome što ono može u sažetom obliku sa zadovoljavajućom točnosti opisati odvijanje ekonomskih aktivnosti i njihove rezultate.⁷ Uzimajući u obzir tu prednost, ali i računovodstvena načela na kojima se temelji, vidljivo je da je računovodstvo po svojoj prirodi kompleksan sustav koji može ispuniti zadaće evidencije analiza stanja i kretanja sredstava unutar nekog gospodarskog entiteta, ali i šire.

Cjelokupni računovodstveni sustav u Republici Hrvatskoj reguliran je u 4 skupine:

1. Računovodstvo poduzetnika (s daljnjom raščlambom)
2. Računovodstvo neprofitnih organizacija
3. Računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika
4. Računovodstvo obrtnika i slobodnih zanimanja.⁸

Postoje i razni drugi računovodstveni sustavi kao što su računovodstvo troškova, menadžersko računovodstvo, računovodstvo odgovornosti i mnogi drugi, no njihova primjena nije zakonski određena, pa se njih neće detaljnije razmatrati.

⁷ Belak, V., Vudrić, N. (2012) Osnove suvremenog računovodstva, Belak excellens, Zagreb, str. 1

⁸ Belak, V., Vudrić, N. op.cit., str. 12

Računovodstveno praćenje poslovanja u RH regulirano je raznim zakonima, propisima, standardima i raznim ostalim pravilnicima, u kojima se propisuju razne formalnosti od obveznika vođenja poslovnih knjiga, pa sve do kriterija po kojem će poduzetnici primjenjivati računovodstvene standarde. U nastavku ovog rada obrađuju se neki od najznačajnijih zakona i okvira koje primjenjuju subjekti koji posluju unutar sustava računovodstva poduzetnika, a posebno će se obratiti pozornost na one zakone i odredbe koje primjenjuju subjekti koji posluju unutar djelatnosti trgovine.

2.3. Zakon o računovodstvu

Zakon o računovodstvu⁹ (ZOR) temeljni je pravni regulativni okvir u računovodstvenom poslovanju, a unutar njega je, između ostalog, definirano: razvrstavanje poduzetnika, knjigovodstvene isprave i dokumentacija koju je potrebno voditi, primjena odgovarajućih standarda financijskog izvještavanja, sadržaj i način objave financijskih izvještaja, te njihova revizija.

Članak 5. Zakona tako definira po kojim će se pokazateljima poduzetnici razvrstavati u jednu od 4 grupe, a to su: mikro poduzetnici, mali poduzetnici, srednji poduzetnici i veliki poduzetnici. Za poduzetnika je bitno da poznaje u kojoj grupi je po Zakonu svrstan, jer za različite grupe proizlaze i različite obveze, kao što je obveza provođenja standarda po kojem će knjižiti nastale poslovne promjene (HSFI ili MSFI), ali i obveza sastavljanja i predaje raznih vrsta financijskih izvješća.

Pokazatelji prema kojima se poduzetnici razvrstavaju su:

- iznos ukupne aktive
- iznos prihoda
- prosječan broj radnika tijekom godine

Razvrstavanje po pokazateljima je kako slijedi u nastavku.

⁹ Narodne novine (2020) Zakon o računovodstvu, čl. 1.-20., NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20

1. Mikro poduzetnici su oni poduzetnici koji ne prelaze dva od tri sljedeća uvjeta:
  - ukupna aktiva 2.600.000,00 kuna
  - ukupni prihodi 5.200.000,00 kuna
  - prosječan broj radnika tijekom poslovne godine – 10 radnika

2. Mali poduzetnici su oni poduzetnici koji se ne mogu svrstati u mikro poduzetnike, a ne prelaze dva od tri sljedeća uvjeta:
  - ukupna aktiva 30.000.000,00 kuna
  - ukupni prihodi 60.000.000,00 kuna
  - prosječan broj radnika tijekom poslovne godine – 50 radnika

3. Srednji poduzetnici su oni koji se ne mogu svrstati kao mikro ili mali poduzetnici, a ne prelaze sljedeća dva od tri uvjeta:
  - ukupna aktiva 150.000.000,00 kuna
  - ukupni prihodi 300.000.000,00 kuna
  - prosječan broj radnika tijekom poslovne godine – 250 radnika

4. Veliki poduzetnici su svi oni koji se ne mogu svrstati u jednu od prethodne tri kategorije, te poduzetnici kao što su banke, stambene štedionice, društva za upravljanje investicijskim fondovima, društva za osiguravanje i slični, neovisno o tome ispunjavaju li uvjete za svrstavanje u jednu od tri gore navedene grupe.

U člancima od 7. do 15. propisuju se obveze poduzetnika (trgovačkog društva) glede: računovodstvenih poslova i njihovog obavljanja, evidencije poslovnih promjena u poslovnim knjigama, sadržaja knjigovodstvenih isprava, odredbi vezanih uz sastavljanje i kontrolu vjerodostojnosti knjigovodstvenih isprava, njihovo čuvanje, vođenje poslovnih knjiga, čuvanje poslovnih knjiga te glede vođenja popisa imovine i obaveze.

Članak 16. Zakona pobliže definira i opisuje djelokrug primjene standarda financijskog izvještavanja, a razlikujemo dva standarda: Hrvatske standarde financijskog izvještavanja (skraćeno: HSFI) i Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (skraćeno: MSFI).

Prema članku 17. Zakona¹⁰ poduzetnici koji su razvrstani u skupine mikro, malih ili srednjih poduzetnika (prema gore objašnjenim kriterijima) dužni su sastavljati i objavljivati financijske izvještaje primjenom HSFI-jeva. Poduzetnici, odnosno trgovačka društva koja su svrstana u skupinu velikih poduzetnika, prilikom sastavljanja i objave financijskih izvještaja primjenjuju MSFI. Uz njih, MSFI-jeve trebaju primjenjivati i subjekti od javnog interesa, odnosno prema članku 3. Zakona sva ona poduzeća čiji vrijednosni papiri kotiraju na uređenom tržištu (tržištu kapitala) te sva ona poduzeća kao što su kreditne institucije (banke, štedionice), društva za osiguranje i reosiguranje, društva za upravljanje fondovima, mirovinska, faktoring i ostala društva navedena u tom članku Zakona. U nastavku ovog rada detaljnije će se obraditi HSFI, točnije HSFI 10 - Zalihe.

Članak 19. propisuje obveznike sastavljanja financijskih izvještaja, a to su svi poduzetnici koji posluju kao pravne ili fizičke osobe, a obveznici su plaćanja poreza na dobit.

Godišnje financijske izvještaje čine:

- izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
- račun dobiti i gubitka
- izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- izvještaj o novčanim tokovima
- izvještaj o promjenama kapitala
- bilješke uz financijske izvještaje.

Prema odredbama Zakona, mikro i mali poduzetnici nisu dužni sastavljati izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima i izvještaj o promjenama kapitala, odnosno dužni su sastavljati: bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijske izvještaje. Isto tako, poduzetnici koji primjenjuju HSFI-jeve nisu dužni sastavljati izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Ostale stavke članka tiču se sadržaja i strukture financijskih izvještaja (što propisuje ministar financija), te da financijski izvještaji, koji se rade za jednu poslovnu godinu (koja može

¹⁰ Narodne novine (2020), op.cit.

biti različita od kalendarske godine), trebaju na fer i istinit način prikazati financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzetnika.

Ostale glave Zakona¹¹ tiču se: revizije financijskih izvještaja, godišnjeg izvješća, javne objave, nadzora, prekršajnih odredbi i slično, što izlazi iz obuhvata ovog rada te se neće detaljnije razmatrati.

2.4. Zakon o porezu na dodanu vrijednost

Ovim Zakonom uređuje se način obračuna, plaćanja i obveznici Poreza na dodanu vrijednost (PDV).

Obveznici PDV-a su sve one osobe (fizičke ili pravne) koje obavljaju bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja djelatnosti.

Sukladno članku 4. Zakona¹² predmet oporezivanja PDV-om su:

- isporuke dobara u tuzemstvu
- stjecanje dobara unutar Europske unije (EU) koje u tuzemstvu obavlja porezni obveznik
- obavljanje usluga u tuzemstvu
- uvoz dobara (iz trećih zemalja).

Članak 38. Zakona definira porezne stope temeljem kojih se obračunava PDV. U Republici Hrvatskoj trenutna opća stopa PDV-a je 25%, uz iznimke na koje se primjenjuje snižena stopa PDV-a od 13% ili 5%.

Ovaj Zakon definira i ostale odrednice kao što su: oporezive transakcije, obavljanje usluga, mjesta oporezivanja, nastanak oporezivog događaja i obveze obračuna PDV-a, porezna osnovica, oslobođenja od PDV-a, odbitak pretporeza, povrat PDV-a, obveze poreznih obveznika, razdoblje oporezivanja, obračun PDV-a i slično. Navedeno se neće detaljnije tumačiti, obzirom da je za

¹¹ Narodne novine (2020), op.cit.

¹² Narodne novine (2019) Zakon o porezu na dodanu vrijednost, čl. 4.-37., NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19

razumijevanje poslovanja trgovine najbitnije što je predmet oporezivanja, te koje se porezne stope koriste u trgovini.

2.5. Zakon o porezu na dobit

Ovim Zakonom detaljnije se uređuje tko je obveznik poreza, koje su stope poreza na dobit u RH, porezna osnovica, razdoblje utvrđivanja porezne obveze, te smanjenja i povećanja porezne osnovice.

Po članku 2. Zakona¹³ porezni obveznik je svako trgovačko društvo, odnosno svaka pravna ili fizička osoba koja je rezident Republike Hrvatske i koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i. radi ostvarenja dobiti ili nekih drugih mjerljivih gospodarskih koristi.

Porezna osnovica definira se u članku 5., a to je dobit koja se utvrđuje računovodstvenim propisima kao razlika između prihoda i rashoda (tzv. Bruto dobit). Smanjenja odnosno uvećanja porezne osnovice propisana su unutar članaka 6. i 7. Zakona.

U Republici Hrvatskoj trenutno je na snazi člankom 28. Zakona definirana stopa poreza na dobit u odnosu na ostvarene prihode. Ako su prihodi do 7.500.000,00 kuna, primjenjuje se stopa od 12%, odnosno ako su prihodi veći od navedenog iznosa, primjenjuje se stopa od 18%.

2.6. HSFI 10 – Zalihe

2.6.1. Uvod

Kao što je već i spomenuto kod Zakona o računovodstvu, Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI) računovodstvena su načela i pravila priznavanja, mjerenja i klasifikacije poslovnih događaja te pravila sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja. HSFI donosi Odbor za standarde financijskog izvještavanja u skladu sa Zakonom o računovodstvu, a objavljuju

¹³ Narodne novine (2020) Zakon o porezu na dobit, čl. 2.-28., NN 117/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20

se u Narodnim novinama. U nastavku se detaljnije obrađuje HSFI 10 – Zalihe vezan uz poslovanje u trgovinskoj djelatnosti.

Cilj primjene ovog standarda¹⁴ je propisivanje računovodstvenog postupka za utvrđivanje, obračunavanje i evidentiranje zaliha. Temeljni zadatak računovodstva zaliha je da se obuhvate svi troškovi koji su nastali pri formiranju zaliha i koji se trebaju priznati kao imovina u procesu poslovanja sve dok se ne stvore prihodi povezani s prodajom tih zaliha. Ovaj standard uključuje i upute za određivanje troškova te njihovo kasnije priznavanje kao rashod, uključivši bilo koje otpisivanje do neto vrijednosti.

Općenito, zalihe se definiraju kao kratkotrajna materijalna imovina koja se drži zbog ostvarivanja prihoda poslovanja od redovite prodaje, ili kao materijal ili dijelovi koji se drže kao input u procesu proizvodnje iz koje kasnije nastaje roba za prodaju. Zalihe također mogu biti materijal i dijelovi koji se koriste tijekom pružanja usluge. Razne su vrste zaliha koje računovodstvo poznaje, a to su:

- zalihe sirovina i materijala
- zalihe rezervnih dijelova i drugih materijala
- zalihe nedovršene proizvodnje i poluproizvoda
- zalihe gotovih proizvoda
- zalihe trgovačke robe i drugo
- kratkotrajna biološka imovina.

2.6.2. Priznavanje

Početno priznavanje je proces provjere udovoljavanja poslovnog događaja definiciji i zahtjevima računovodstvenih standarda¹⁵, odnosno može li se navedeni događaj evidentirati u poslovne knjige i u financijske izvještaje. Dva su ključna uvjeta koja trebaju biti zadovoljena kako bi se događaj (transakcija) mogla priznati, a to su: 1. poslovni događaj (transakcija) treba sadržavati vjerojatnost

¹⁴ Narodne novine (2015) Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, točke 10.1.-10.9., NN 30/08, 86/15

¹⁵ Narodne novine (2015), op. cit., točke 10.10.-10.15.

da će u budućnosti poduzetniku donositi ekonomske koristi (priljeve) ili odljeve, te 2. da se vrijednost te transakcije mora moći pouzdano izmjeriti.¹⁶ Tek kada su ove dvije pretpostavke zadovoljene, transakcija se može evidentirati unutar glavne knjige, bilance, računa dobiti i gubitka te unutar ostalih relevantnih izvještaja.

Priznavanje zaliha evidentirat će se u bilanci kada postoji vjerojatnost da će buduće ekonomske koristi pritjecati poduzetniku, i kada zalihe imaju troškove ili neke druge vrijednosti koje se mogu pouzdano izmjeriti. Prodaja zaliha evidentira se unutar računa dobiti i gubitka, jer se u poslovnom razdoblju prodaje tih zaliha očekuje povećanje ekonomskih koristi, koje se očituju kao prihod od prodaje tih zaliha. Prodaja zaliha treba biti popraćena rashodom razdoblja za knjigovodstveni iznos prodanih zaliha. Ako postoje otpisi zaliha do neto utržive vrijednosti (procijenjene prodajne cijene u redovnom poslovanju umanjene za procijenjene troškove koji su nužni za obavljanje prodajnog procesa) ili gubici zaliha, oni se trebaju priznati kao rashod u razdoblju u kojem su i nastali. Ako je došlo do procesa ukidanja otpisa zaliha, tada se priznaje prihod u visini do prethodno priznatog rashoda (unutar razdoblja kada je došlo do otpisa).

2.6.3. Mjerenje

Prema ovom HSFI-u¹⁷ mjerenje zaliha obavlja se po troškovima nabave ili po neto utrživoj vrijednosti, ovisno o tome što je niže. U trošak nabave zalihe potrebno je uvrstiti sve troškove nabave, troškove konverzije ali i sve ostale troškove koji mogu nastati prilikom dovođenja zaliha na stanje. Troškovi nabave su: kupovna cijena zaliha, uvozne carine, nepovratni porezi (pretporez koji se priznaje prilikom kupnje od dobavljača, ali i prilikom primitka računa za prijevoz, ukrcaj/iskrcaj i sl. ne računa se unutar ove kategorije jer poduzetnik za njih može povratiti od Porezne uprave), troškovi prijevoza, rukovanja zalihama te svi drugi troškovi koji se mogu izravno pripisati stjecanju zaliha. Sve vrste popusta, kao što su trgovački i količinski, trebaju se oduzeti prilikom određenja troška nabave, isto kao i sve slične druge stavke koje imaju računovodstveni tretman kao i popusti.

¹⁶ Štahan, M. (2017) Računovodstvene kategorije i pojmovi za menadžere – priznavanje i mjerenje, TEB poslovno savjetovanje. Dostupno na: <https://www.teb.hr/novosti/2017/racunovodstvene-kategorije-i-pojmovi-za-menadzere-priznavanje-i-mjerenje/> [pristupljeno 9. kolovoza 2020.]

¹⁷ Narodne novine (2015), op. cit., točke 10.16.-10.27.

Troškovi konverzije su svi oni troškovi koji se mogu povezati s dovođenjem zaliha u njihov trenutni oblik, a obuhvaćaju troškove kao što su izravan rad, ali i raspoređene fiksne i varijabilne opće troškove proizvodnje (prema određenoj metodi) koji su nastali kao rezultat procesa proizvodnje.

Postoje i troškovi koji se ne mogu uključiti u troškove zaliha, ali se priznaju kao rashod razdoblja, a to su najčešće: troškovi prodaje, troškovi administracije i uprave, troškovi skladištenja i drugi neuobičajeni troškovi otpadnog materijala, rada ili drugih proizvodnih čimbenika. Isto tako, troškovi posudbe (najčešće kapitala) također se mogu priznati kao rashod razdoblja, ali se nikako ne mogu uključiti u troškove zaliha. Primjerice, poduzetnik posuđuje sredstva od bankarske institucije kojim financira kupnju stroja u proizvodnji. Kamata koju poduzetnik plaća na posuđena sredstva ne smije se uvrstiti među troškove vezane uz zalihe, već se iskazuje kao kategorija indirektnih troškova koji ulaze u rashod razdoblja. No, ako se troškovi posudbe mogu pripisati stjecanju, izgradnji ili proizvodnji kvalificirane imovine onda se takvi troškovi mogu uključiti u nabavu te imovine. Troškovi posudbe najčešće su: kamate na kredite (dugoročne i kratkoročne), kamate na prekoračenje po računu, amortizacija diskonta, premija i pomoćnih troškova koji su vezani uz posudbu te tečajne razlike koje nastaju kao rezultat posudbe sredstava u stranoj valuti. Kvalificirana imovina su sve vrste zaliha kojima je potrebno duže vremensko razdoblje kako bi se dovele u stanje pogodno za prodaju. Sve vrste zaliha koje se proizvode na klasičan, rutinski način ne smatraju se kvalificiranim.

HSFI 10¹⁸ preporučuje i tehnike za mjerenje onih troškova prema kojima sustav mjerenja prema trošku nabave nije primjenjiv mogu biti: 1. metoda standardnog troška i 2. metoda trgovine na malo. Ako se primjenjuje metoda standardnog troška, tada se u obzir uzimaju uobičajene količine materijala, dijelova, rada, učinkovitost i iskorištenost kapaciteta. Drugim riječima, utvrđuje se normativ inputa te im se dodjeljuje novčana vrijednost kako bi se pobliže mogla odrediti vrijednost standardnog troška, najčešće za proizvodnju jedne jedinice proizvoda. S obzirom na česte promjene u proizvodnji, ova metoda se često treba reevaluirati te po potrebi korigirati kako bi se osigurala konzistentnost u praćenju standardnog troška. Druga metoda, metoda trgovine na malo

¹⁸ Narodne novine (2015), op. cit., točke 10.28.-10.35.

temelji se na prodajnoj cijeni robe, tj. na prodajnoj vrijednosti robe. Troškovi ovih zaliha određuju se na način da se od prodajne vrijednosti zaliha umanju odgovarajući postotak bruto marže. Postotak koji se uzima ovisi o tome koliko je cijena snižena ispod njihove izvorne cijene.

Za mjerenje svih vrsta zaliha poduzetnik je dužan koristiti onu metodu koju u početku odredi te je ne bi trebao mijenjati kako bi se uspostavio učinkoviti sustav praćenja zaliha. Metode koje su trenutno najrasprostranjenije u uporabi su: metoda FIFO (prvi ulaz - prvi izlaz, skraćeno od engl. First in - first out) te metoda prosječnog ponderiranog troška (PPT). Ovim standard propisuje i neke druge metode koje se mogu koristiti. Metoda prvi ulaz-prvi izlaz znači da zalihe koje su prve zaprimljene na stanje se prve i prodaju (ili upotrijebe u proizvodnom procesu), tako da na kraju razdoblja ostaju one zalihe koje su zadnje kupljene ili proizvedene. Ova metoda najviše se koristi kod zaliha koje su ograničenog roka trajanja, te kod zaliha kod kojih dolazi do velikog broja obrtaja. Glavna pretpostavka za učinkovitu primjenu ove metode je uspostavljen računovodstveni sustav sposoban za istovremeno praćenje raznih vrsta zaliha, nabavnih cijena i količina, prema kojima se onda može vršiti rashodovanje na kraju razdoblja. Druga najčešće korištena metoda, a sukladna s HSFI-jem 10 za uporabu je metoda prosječne ponderirane cijene (ili troška). Ona u obzir uzima da se prilikom svake nove nabave zaliha izračunava nova prosječna cijena zaliha tako da se ukupna vrijednost zaliha (izražena novčano kao zbroj svih nabava) podijeli s količinom zaliha na stanju. Poduzetnik može izabrati da se prosječna ponderirana cijena računa periodično ili prilikom svake nove nabave zaliha. U RH primarno se koristi metoda prosječne ponderirane cijene iz razloga lakše prilagodbe računovodstvenih sustava ovoj metodi praćenja zaliha. Glavni nedostatak metode je što ona izračunava prosjek cijene zalihe, koji u slučaju određenih narudžbi zaliha po znatno višim ili manjim cijenama može donijeti krive zaključke o stvarnom tekućem trošku nabave zaliha, što u konačnici može doprinijeti donošenju krivih menadžerskih odluka.¹⁹

Ovaj standard²⁰ također propisuje obvezu utvrđivanja kurentnosti zaliha. Kurentnost je potrebno odrediti kako poduzeće ne bi došlo u situaciju da postoji određena količina zaliha koja nije sposobna za prodaju (oštećena je, zastarjela,...) ili je značajnije smanjena njihova prodajna cijena

¹⁹ Škarica, I. (2014.): Računovodstveno praćenje sirovina i materijala, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek, str. 31

²⁰ Narodne novine (2015), op. cit., točke 10.36.-10.40.

te bi zbog toga poduzeće moglo doći u stanje nemogućnosti nadoknade troškova zaliha, odnosno trošak povezan s tim zalihama bio bi veći od prihoda nastalih prodajnom tih zaliha. Ako poduzeće zbog gore navedenih razloga (oštećenje, zastarjelost,...) vrši otpis zaliha, ovaj standard nalaže da se otpis treba vršiti do neto utržive vrijednosti, odnosno da se zalihe ne bi smjele iskazivati u iznosima koji su veći od iznosa koji bi se ostvarili njihovom prodajom ili nekom drugom upotrebom. Materijal i druge zalihe koje su namijenjene u daljnjem proizvodnom procesu ne bi se smjele otpisivati ispod troška nabave. Isto tako, standard propisuje da se neto utrživa vrijednost mora stalno procjenjivati i korigirati, sukladno trenutnim stanjima. Eventualne promjene neto utržive vrijednosti trebaju se odraziti storniranjem razlike ranijih otpisa te priznavanjem razlike kao prihoda, a sve uz istovremeno povećanje zaliha do visine prethodno priznatog rashoda.

2.6.4. Prestanak priznavanja, objava

Prema standardu²¹, prestanak priznavanja vrši se kada više nisu zadovoljeni kriteriji za priznavanje, a tu posebno spada poslovni događaj prodaje zaliha.

Poduzetnik je dužan u bilješkama, kao sastavnom izvješću koji sastavlja svaki poduzetnik prema Zakonu o računovodstvu, objaviti:

- računovodstvene politike koje koristi za mjerenje zaliha (uključivo i metode obračuna troškova)
- ukupnu knjigovodstvenu vrijednost zaliha, te knjigovodstvenu klasificiranu vrijednost prema klasifikacijama koje je poduzetnik odredio prikladnim
- knjigovodstvenu vrijednost zaliha iskazanih po fer vrijednosti umanjenih za troškove prodaje
- iznos zaliha koje su priznate kao rashod tijekom razdoblja
- iznos otpisa zaliha koji su u prethodnim razdobljima priznati kao rashod razdoblja
- iznos mogućih poništenja otpisa vrijednosti zaliha koji su u prethodnim razdobljima priznati temeljem kojih je došlo do smanjenja zaliha
- okolnosti i događaje koji su doveli do poništenja otpisa zaliha

²¹ Narodne novine (2015), op. cit., točke 10.41.-10.45.

- knjigovodstvenu vrijednost zaliha založenih kao instrument plaćanja obaveza
- knjigovodstvenu vrijednost zaliha čiji se povrat ulaganja očekuje nakon duže od jedne godine od datuma bilance
- ispravke vrijednosti zaliha do neto utržive vrijednosti
- iznose zaliha koji su tijekom razdoblja priznati kao rashod, odnosno trošak prodanih proizvoda.

Isto tako, poduzetnik je dužan u bilješkama obavezno iskazati opis razloga i iznos prepravak te nazive pozicija u kojima su izvršeni prepravci (ako su izvršeni) temeljem odredbi Standarda.

3. SPECIFIČNOSTI POSLOVANJA TRGOVINSKIH PODUZEĆA NA PRIMJERU PODUZEĆA X d.o.o.

3.1. O poduzeću

Poduzeće X društvo je s ograničenom odgovornošću osnovano 1994. u Splitu. Glavni predmet poslovanja društva je zastupanje, distribucija i prodaja jednokratnog asortimana za jelo i piće, malih kućanskih aparata te asortimana za čišćenje. Osim prisutnosti na lokalnom tržištu, poduzeće je prisutno (u suradnji s drugim poduzećima) na području Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore i Makedonije. Društvo osim vlastitih prodajnih kapaciteta (ponajviše internetskom prodajom) ostvaruje poslovnu suradnju s najvećim trgovačkim lancima i hotelima u Hrvatskoj. 25% udjela u poduzeću ima holding društvo iz Austrije, čije proizvode distribuira i prodaje društvo X. Poduzeće osim sjedišta u Splitu ima i skladišni prostor u Dicmu koji se koristi za distribucijske i prodajne svrhe. U 2019. godini, u poslovnom subjektu bilo je zaposleno u prosjeku 34 djelatnika.

Obzirom da je poduzeće organizirano kao društvo s ograničenom odgovornošću, te da je prema pokazateljima sukladno članku 5. Zakona o računovodstvu svrstana u skupinu malih poduzetnika, dužna je izrađivati i objavljivati sljedeće financijske izvještaje: bilancu, račun dobiti i gubitka te bilješke uz financijske izvještaje. Društvo, prema trenutnim pokazateljima, ima obvezu revizije za prethodnu poslovnu godinu, koja se obavlja prema Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS).

3.2. Evidencija poslovnih događaja u trgovinskoj djelatnosti

U nastavku ovog rada obraditi će se neki od najvažnijih procesa koji se mogu pojaviti u različitim varijantama kod poslovnih subjekata koji obavljaju djelatnost trgovine. Navedeni poslovni procesi biti će popraćeni odgovarajućom profesionalnom dokumentacijom koja je odgovarajućim metodama prikupljena od poslovnog subjekta X d.o.o. Dokumentacija će se objasniti i s teorijskog aspekta, a tamo gdje je primjenjivo i Zakoni koji možebitno reguliraju takvu dokumentaciju.

3.2.1. Evidentiranje nabave i uskladištenja robe

Kako bi svako trgovinsko poduzeće ostvarivalo svoju svrhu, a to je ostvarenje ekonomske koristi (profita), dužno je posjedovati robu za prodaju. Trgovačko društvo za prodajni proces nabavlja točno specificiranu robu u točno određenim količinama od dobavljača, koja se zatim skladišti pa prodaje, ili izravno distribuira kupcu (tranzitna trgovina). Sam proces nabave ovisi o tome koja je (glavna) djelatnost poduzeća, prema kojim tržištima je orijentirano, tko su krajnji korisnici, i slično.

Narudžba robe prvi je korak u procesu, a započinje upućivanjem narudžbenice dobavljaču robe. Narudžbenica je dokument koji nije knjigovodstvena isprava jer na temelju njega ne nastaje poslovni događaj, već je to najčešće dokument unutar kojeg je naveden popis artikala zajedno s pripadajućom količinom koja se želi naručiti od dobavljača.

Idući korak nakon upućenja narudžbenice može biti predračun. Predračun je knjigovodstvena isprava na temelju koje se evidentira poslovni događaj isplate novca dobavljaču za naručenu robu. Najčešće je to u obliku bezgotovinskog transfera dobavljaču. Plaćanjem robe unaprijed, prije njene dostave, može se ostvariti veća sigurnost u poslovanju, posebice ukoliko se radi o novom poslovnom partneru o čijem bonitetu nemamo pouzdanih informacija. Primanjem predujma, dobavljač ima isporuku dogovorene robe po onim uvjetima koji su navedeni na predračunu. Ukoliko je plaćanje po predračunu, knjiženje predračuna obavlja se kroz knjiženje isplate novca s računa (deviznog ili žiro) te knjiženjem potraživanja za dani predujam. Isporukom robe, obveza prema dobavljaču zatvara se iz potraživanja za dani predujam. Ukoliko je došlo do promjena koje utječu na konačni iznos računa, razlika se isplaćuje dobavljaču ili je dobavljač isplaćuje kupcu.

Nakon narudžbe robe, dobavljač istu isporučuje kupcu (u ovom slučaju trgovačkom društvu X d.o.o.), do ugovorenog mjesta isporuke. Za isporučenu robu dobavljač je dužan ispostaviti račun, koji s aspekta poduzeća X predstavlja ulazni račun za robu. Takav račun dokaz je nastanka poslovnog događaja i kao takav predstavlja knjigovodstvenu ispravu na temelju koje će se u knjigovodstvu poduzeća X proknjižiti taj događaj. O samim zakonskim odredbama izdavanja i sadržaja računa više riječi biti će u nastavku rada. U nastavku je slika 1 koja prikazuje račun od dobavljača za primljenu robu.

PAPSTAR GmbH • P.O.Box • 53922 Kall - Germany

PAPSTAR GmbH

Daimlerstraße 4-8
53925 Kall - Germany

Phone: +49 (0) 2441 / 83-0
Fax: +49 (0) 2441 / 83-100
Internet: www.papstar.com
e-Mail: info@papstar.de

GLN-Nr.: 4002911000007
VAT no : DE122498424

Invoice

Page 1 of 2

Please indicate customer no., invoice no. and
invoice date for payment and inquiries

We delivered on the basis of our terms to:

Invoice-no.	Date of invoice	Your order no.	supplier-no.	Order no.	Delivery date	Delivery term
4044550	10.10.2019	Domel order (EU)		6171263	10.10.2019	DAP HR-21000 Split
customer no.	GLN number	d.o.o. (end consignee: d.o.o.) HR-21232 Dicmo				
8043098						

Art-no. GTIN	Description Your art-no.	Quantity SU	price SU	Quantity	price	Value
11621	50 Napkins "ROYAL Collection" 1/4 fold 40 cm x 40 cm champagne	1 CT	12,305 €	5	2,461 €	12,31 €
40 02911 11621 0	FSC® MIX TUVDC-COC-100722					
12159	40 Shot glasses, PS 4 cl Ø 4,2 cm · 5,2 cm crystal clear	50 CT	11,808 €	1200	0,492 €	590,40 €
40 02911 12159 7						
12162	50 Drinking cups, PS 0,2 l Ø 7,5 cm · 9,7 cm crystal clear	15 CT	34,280 €	300	1,714 €	514,20 €
40 02911 12162 7						
12296	500 Paper doilies round Ø 8,5 cm w white	10 CT	14,000 €	200	0,700 €	140,00 €
40 02911 12296 9						
14808	50 Paper cups "To Go" 0,2 l Ø 8 cm · 9,1 cm	5 CT	40,460 €	100	2,023 €	202,30 €
40 02911 14808 2						
16724	50 Creative drinking straw s Ø 6 mm · 25 cm neon w with extra long flexible section	1 CT	10,390 €	10	1,039 €	10,39 €
40 02911 16724 3						
17073	50 Plates, PS round Ø 20,5 cm · 3,4 cm w white	5 CT	26,784 €	120	1,116 €	133,92 €
40 02911 17073 1						
18075	50 Thermo cups, EPS 0,2 l Ø 8 cm · 9 cm w white	5 CT	21,120 €	100	1,056 €	105,60 €
40 02911 18075 4						
18716	10 Balloons Ø 19 cm colours assorted "Rainbow"	5 CT	4,812 €	60	0,401 €	24,06 €
40 02911 18716 6						
18816	100 Balloons Ø 22 cm colours assorted in box	30 CT	8,440 €	120	2,110 €	253,20 €
40 02911 18816 3						
18938	10 Balloons Ø 25 cm colours assorted "Pearly"	15 CT	6,300 €	180	0,525 €	94,50 €
40 02911 18938 2						
82042	100 Packaging cups, PP round 250 ml Ø 10,1 cm · 5 cm transparent	3 CT	16,680 €	30	1,668 €	50,04 €
40 02911 82042 1						
84966	Tablerunner, cloth-like, PV-Tissue Mx "ROYAL Collection" 24 m x 40 cm olive green	3 CT	22,232 €	12	5,558 €	66,70 €
40 02911 84966 3						
84969	Tablerunner, cloth-like, PV-Tissue Mx "ROYAL Collection" 24 m x 40 cm nectarine	2 CT	22,232 €	8	5,558 €	44,46 €
40 02911 84969 1						
84975	Tablerunner, cloth-like, PV-Tissue Mx "ROYAL Collection" 24 m x 40 cm brown	3 CT	22,232 €	12	5,558 €	66,70 €
40 02911 84975 9						
90094	100 Spoons, PS 16,5 cm w white	5 CT	12,960 €	100	0,648 €	64,80 €
42 50085 90094 4						

SU: Sales units; CT: Box

Steuerfrei gemäß Paragraph 4 Nr. 1b und Paragraph 6a UStG.

value in €	taxable in €
2.373,58	2.373,58
VAT in %	VAT in €
0,00	0,00
Total in €	
2.373,58	

to be paid until 09.12.2019 .

Commerzbank Bonn
Postbank Köln

BIC COBADEFFXXX
BIC PBKDEFF

IBAN DE20 3804 0007 0324 9240 00
IBAN DE56 3701 0050 0179 6305 01

Slika 1: Račun dobavljača

Izvor: interna dokumentacija poduzeća

Obzirom da se radi o dobavljaču koji posluje u drugoj zemlji unutar jedinstvenog tržišta Europske Unije, PDV na ovom računu nije iskazan, jer se s teorijskog aspekta ne radi o izvozu, već o stjecanju dobara unutar tržišta EU. Na računu su iskazani svi potrebni podaci, kao što su šifre artikala, njihova količina, cijena te ukupan iznos računa, zajedno s podacima kupca i dobavljača. Obzirom da u poslovanju s inozemstvom dolazi do primjena različitih valuta, članak 26. Zakona o računovodstvu²² određuje kako svi iznosi u poslovnim knjigama, financijskim izvješćima i ostalim dokumentima u poslovanju trebaju biti izraženi u kunama. Stoga je transakcije u stranim devizama potrebno izraziti u domaćoj valuti. Poduzeća za takve transakcije mogu koristiti srednji tečaj Hrvatske narodne banke (HNB-a), ili neki drugi tečaj kao što su carinski tečaj ili prosječni srednji tečaj. Odabrana vrsta tečaja koja će se koristiti za potrebe knjiženja takvih transakcija ne smije biti mijenjana tokom godine, odnosno treba se pridržavati načela dosljednosti.²³ Za potrebe knjiženja u ovom primjeru u obzir je uzeto da je 1 EUR = 7,50 HRK. Knjiženje je prikazano u tablici 1.

Tablica 1: Knjiženje primljenog računa

Redni broj	Šifra konta	Naziv konta	Dugovno	Potražno
1.	2210	Dobavljači dobara iz EU		17.801,85
	6600	Roba u veleprodajnom skladištu	17.801,85	
- <i>primljen račun od dobavljača za robu</i>				

Izvor: izrada autora

Osim samog troška nabavljene robe, do mjesta skladištenja ili prodaje mogu se pojaviti neki drugi troškovi, koji se u ovom procesu nazivaju ovisnim troškovima nabave. Takvi troškovi, prema računovodstvenim načelima, mogu se priznati u nabavnu vrijednost robe samo ukoliko su bili neophodni za dovođenje robe u prodajno stanje. Kao što je navedeno i u djelu gdje je obrađen HSFI 10, ovisni troškovi nabave najčešće su: troškovi transporta, ukrcaja i iskrcaja, osiguranja,

²² Narodne novine (2020), op. cit.

²³ Barać Aljinović, Ž. (2019) Devizne transakcije, knjiženje tečajnih razlika i ino-usluge, interni materijal, Ekonomski fakultet Split, Split

carina, posebnih poreza i trošarina i slično. Ukoliko se nabava robe i njezino dovođenje na stanje sastoji od više poslovnih događaja, odnosno ukoliko postoje ovisni troškovi nabave, računovodstveni standard preporučuje knjiženje preko konta obračuna troškova nabave robe (u računskom planu RRIF-a to je skupina 65). Nakon provedenih knjiženja svih troškova, konta u rasponu od 650 do 653 se zatvaraju te prenose na obračunski konto 659 – obračun nabave, te se nadalje s tog konta ukupni iznos prenosi na odgovarajući konto skupine 66, ovisno o krajnjoj namjeni robe. Ukoliko je krajnja namjena robe za veleprodaju (daljnu prodaju), zadužuje se konto 6600 – Roba u veleprodajnom skladištu, a ukoliko je krajnja namjena robe za maloprodaju (prodavaonicu), roba se zadužuje na kontu 6630 – Roba u prodavaonici (s razrađenom analitikom prema prodavaonicama, ali i prema različitim vrstama PDV-a). Roba koja se nalazi na ovim kontima može biti (i najčešće jest) zadužena s razlikom u cijeni (RUC-om), a roba koja se nalazi u prodavaonici mora biti zadužena s pripadajućim PDV-om. Protustavke tim iznosima nalaze se na kontima RUC-a (konto 6680 ili 6681) odnosno PDV-a (konto 6640).

Nakon uskladištenja, poduzeće X koristi dokument nazvan skladištenje, koji je u biti formalna provjera ispravnog uskladištenja robe na zalihe, obzirom da poduzeće na skladištu raspolaže s preko 3500 različitih artikala. Ovaj međukorak nije poslovni događaj, pa se na temelju njega ne evidentiraju nikakve poslovne promjene. U nastavku je na slici 2 prikaz dokumenta skladištenje.

Skladištenje br. RSKL-KS20-0000659

Skladište

d.o.o.
KRAJ 3 C

Datum dokumenta 10.06.2020.
Br. vanjskog dokumenta

R.br.	Br. artikla	Opis	JM	Šifra regala	Količina
Prod. nal. za povrat br. PRP-20-0252					
1.	14355	PODMETAČ-ČIPKA, SREBRNA	KOM	07-09-1-A	10
2.	14356	PODMETAČ-ČIPKA, ZLATNA	KOM	07-09-1-A	10
3.	87345	Stolnjak 120x180cm, "Egg Hunt"	KOM	04-11-1-B	4
4.	86796	Salveta 33x33cm, 20/1, Crazy Chicken	KOM	04-09-2-D	10
5.	87347	Salveta 33x33cm, 20/1, "Egg Hunt"	KOM	04-05-2-F	3
6.	86797	Salveta 33x33cm, 20/1, "Šarena jaja"	KOM	04-11-1-D	1
7.	86711	Salveta 20/1 33x33cm "Easter Bunny"	KOM	04-08-1-B	6
8.	81467	SALVETA,20/1,Hello Bunny	KOM	04-09-2-F	4
9.	84481	Salveta 33x33cm, 20/1, "Easter Meadow"	KOM	04-07-3-C	10
10.	82652	Salveta 20/1, 33x33 cm, 3-ply, "Sweet Hatchlings"	KOM	04-05-2-D	7

Ovjera provedene skladišne aktivnosti

IME I PREZIME

POTPIS

DATUM

Slika 2: Skladištenje

Izvor: interna dokumentacija poduzeća

Nakon što je uskladištenje robe obavljeno, na stanju konta skupina 66 najčešće se nalaze različiti artikli po različitim nabavnim cijenama, što dovodi do zaključka da je potrebno, ali i računovodstveno ispravno, za svaki artikl voditi posebnu karticu, točnije analitički konto u glavnoj knjizi. Slika 3 prikazuje računalni ispis kartice jednog artikla na skladištu u poduzeću X.

Uredi - Kartica artikla - 11621·SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,krem

Opće

Br.	11621
Opis	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,krem
Opis 2	
Osnovna jedinica mjere	KOM
Puni opis	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,krem
Automatski proš. tekstovi	Ne
Šifra kategorije artikla	SALVETE
Šifra grupe proizvoda	PROFFESS
Šifra oznake sezone	ROYAL
Barkod	4002911116210
Vrsta	Zaliha
Opis pretraživanja	SALV.ROYAL 50/1,40X40CM,KREM
Zalihe	134
Kol. na narudžbenici	0
Kol. na nalogu za prodaju	0
Blokirano	Ne
Datum zadnje promjene	19.8.2019.
Stockout Warning	Default (Yes)
Grupa popusta	1-rabat za sve kupce
Runing Out	Ne
Kategorija artikla 2	FOOD
Porijeklo EU	Ne
Status	Lansirano

Fakturiranje

Način obračuna troškova	FIFO
Trošak je ažuriran	Da
Trošak proknjižen u GK	Da
Jedinični trošak	15,02119
Zadnji direktni trošak	14,99
Izračun cijene/RUC-a	RUC=Cijena-Trošak
% RUC-a	75,94685
Jedinična cijena	62,45
Opća knjižna grupa proizvoda	ROBA25
Knjižna grupa proizvoda za PDV	PDV25
Knjižna grupa zaliha	ROBA
Izostavi iz vrijednosti zaliha	Ne
Neto fakturirana količina	134
Dopusti popust na fakturu	Da
Grupa popusta na artikl	
JM za prodaju	KOM

Popunjavanje zaliha

Sustav popunjavanja zaliha	Nabava
Izračun vremena protoka	
Transportni bar kod	4002911216217

Slika 3: Računalni ispis kartice artikla

Izvor: interna dokumentacija poduzeća

Navedena kartica artikla prikazuje nam informacije o: trenutnom količinskom stanju, jediničnom trošku jednog komada, načinu obračuna troškova, postotku RUC-a, načinu izračuna RUC-a, grupi

PDV-a i slično. Iz tih informacija, između ostalog, vidimo kako poduzeće X primjenjuje FIFO metodu mjerenja troškova, koja nalaže kako se u prodaju ili proizvodnju uvijek izdaju zalihe s najstarijim datumom primitka na skladište. Isto tako, iz kartice artikla vidljiv je postotak RUC-a u ukupnoj maloprodajnoj cijeni, a sami načini određivanja marže su razni. Poduzeće može primjenjivati metodu postotka, pa na ukupnu nabavnu vrijednost, a prije PDV-a, obračuna određeni postotak marže. Takva metoda naziva se metoda zidane kalkulacije. Drugi način je da se odredi ciljana maloprodajna cijena s PDV-om, pa se obrnutom kalkulacijom dolazi do stope marže. Tablica 2 prikazuje način izračuna maloprodajne cijene metodom zidane kalkulacije.

Tablica 2: Metoda zidane kalkulacije

Redni broj	Naziv stavke
1.	Nabavna vrijednost robe
2.	Ovisni troškovi nabave
3.	Ukupna nabavna vrijednost (1.+2.)
4.	RUC (%)
5.	Prodajna vrijednost (3.+ [3.*4.])
6.	PDV
7.	Maloprodajna vrijednost (5. + [5.*6.])

Izvor: izrada autora

3.2.2. Evidentiranje prodaje robe

Nakon što je roba zaprimljena na zalihe, poduzeće je u mogućnosti istu i prodati. Razni su kanali prodaje, a odabir istih ovisi o poslovnoj odluci poduzeća. Poduzeće X svoje proizvode plasira ponajviše preko internetske prodaje za krajnje potrošače (B2C), a B2B suradnjom je prisutno u velikim trgovačkim lancima i hotelima. Isto tako, veći dio B2B prodaje ostvaruje s raznim hotelima i ostalim ugostiteljskim objektima. Sam prodajni proces nije isti za sve prodajne kanale, stoga će se u nastavku obraditi jedan prodajni proces, i to onaj preko internetskog prodajnog kanala.

Internetska narudžba specifična je od primjerice tipičnog maloprodajnog procesa u trgovini, ponajviše zbog toga što se sastoji od više međukoraka koji su potrebni kako bi se obavio proces

kupnje. Internetska prodaja u informacijskom sustavu poduzeća X započinje kada kupac dovrši narudžbu. U sustav tada dolazi informacija o novoj narudžbi s svim pojedinim detaljima. S računovodstvenog aspekta, uspješno obavljena narudžba rezultira trenutnom rezervacijom zaliha za prodanu količinu, odnosno dostupno stanje na skladištu umanjuje se za naručenu količinu, iako ista još nije isporučena kupcu i prisutna je na skladištu. Taj proces rezervacije događa se iz dvojakog razloga, od kojih je prvi osiguranje da neka druga narudžba (koja bi mogla biti realizirana prije) neće „pokupiti“ tu količinu zaliha koja je rezervirana za prvotnu narudžbu. Drugi razlog je u osiguravanju plaćanja, posebno kada se plaćanje radi preko bankovnog transfera, gdje je potrebno određeno vrijeme dok uplata ne bude vidljiva na računu poduzeća X. Kod kartičnog plaćanja sredstva su trenutačno rezervirana na računu kupca, a postaju naplaćena u trenutku kada poduzeće X isporuči robu. Slika 4 prikazuje primjer internetske narudžbe.

Broj narudžbe: **20441**
Datum: **29.07.2020**
Status: u procesu (narudžba je u procesu obrade)
Vrsta: **B2C**

Podaci za dostavu proizvoda:
HOTEL
51415 Lovran, Hrvatska

Adresa za slanje računa:
Podaci za dostavu računa jednaki su podacima
za dostavu proizvoda

Trebam R1 račun
d.o.o.
OIB tvrtke:
Sjedište tvrtke (puna adresa):

	Proizvod	Cijena	Kol.	Ukupno
1	11621 SALVETA ROYAL Coll. 40x40cm, 50 komada u pakiranju	51,30 kn	20 dost: 91	1.026,00 kn
2	dostavna_sluzba Dostavnom službom	0,00 kn	1	0,00 kn

Ukupno bez PDV-a: 820,80 kn
PDV (25%): 205,20 kn
Ukupno: 1.026,00 kn

Plaćanje: općom uplatnicom / virmanom / internet bankarstvom.
Dostava: Dostavnom službom

Slika 4: Internetska narudžba

Izvor: interna dokumentacija poduzeća

Nakon što je narudžba zaprimljena, a ukoliko je kao način plaćanja odabrano plaćanje bankovnim transferom (virmanom), poduzeće X kupcu upućuje predračun zajedno s svim potrebitim podacima kako bi se izvršila uplata. Primjer predračuna (u poduzeću X nazvana nalogom za prodaju) dan je u nastavku.

Br. kupca primatelja VA-2230

Porezni br. (OIB) :
Prodavač

Arhivirani nalog za prodaju
Stranic 1 Verzija 1 od 1

Br. telefona
Br. telefaksa
Porezni br.
Br. žiro računa
Banka IMEX banka
Br. računa 1100003142

29. srpanj 2020

Datum otpreme 29.07.20
Br. naloga PMWEB-20-
Cijene s PDV-om Ne

Br.	Opis	Količina	Jedinica mjere	Jedinična cijena	% popusta	Dopust i popust na fakturu	Identifikator PDV-a	Iznos
11621	SALV.ROYAL	30	Komad	41,04		Da	K-PDV25	1.231,20
Ukupno KN bez PDV-a								1.231,20
25% PDV								307,80
Ukupno KN s PDV-om								1.539,00

Specifikacija iznosa PDV -a

Identifikator PDV-a	% PDV-a	Iznos retka	Osnovica za izrač. popusta na fakturu	Iznos popusta na fakturu	Porezna osnovica	Iznos PDV-a
K-PDV25	25	1.231,20	1.231,20	0,00	1.231,20	307,80
Ukupno		1.231,20	1.231,20	0,00	1.231,20	307,80

Uvjeti plaćanja Avans
Način otpreme Dostava

Adresa za otpremu
HOTEL
51415 Lovran
Hrvatska

Slika 5: Nalog za prodaju

Izvor: interna dokumentacija poduzeća

Onog trenutka kada je kupac uplatio iznos po predračunu, a prije isporuke robe i izdavanja konačnog računa, poduzeće je dužno to proknjižiti u poslovnim knjigama. Izdavanjem računa, potraživanje prema kupcu zatvoriti će se predujma (uz eventualnu nadoplatu kupca ili povrat sredstava kupcu ukoliko se konačni iznos razlikuje). Tablica 3 prikazuje knjiženje tog poslovnog događaja.

Tablica 3: Knjiženje primljenog predujma

Redni broj	Šifra konta	Naziv konta	Dugovno	Potražno
1.	225	Obveze za predujmove		1.231,20
	2400	Obveza za PDV		307,80
	1000	Transakcijski račun	1.539,00	
- <i>primljen predujam od kupca</i>				

Izvor: izrada autora

Nakon vidljive uplate kupca, poduzeće šalje naručenu robu zajedno s računom. Račun je knjigovodstvena isprava na temelju koje se evidentira poslovni događaj prodaje. Regulativa koja uređuje izdavanje računa je sadržana unutar članaka 78. do 82. Zakona o porezu na dodanu vrijednost²⁴. Sukladno tim regulativama, račun treba sadržavati:

1. broj računa i datum izdavanja
2. naziv, adresu, OIB/PDV ID poreznog obveznika isporučitelja roba ili usluga
3. naziv, adresu, OIB/PDV ID poreznog obveznika kojem su isporučene robe ili usluge
4. trgovački naziv, količinu, te jediničnu cijenu bez PDV-a
5. datum isporuke robe ili usluga
6. popuste ili rabate ako su isti uključeni u cijenu
7. stopu PDV-a
8. iznos PDV-a raščlanjen na porezne stope
9. zbrojni iznos naknada i PDV-a.

²⁴ Narodne novine (2019), op. cit., čl. 78.-82.

Poduzetnik je dužan pridržavati se i odredbi članaka 9. do 11. Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom²⁵, pa je tako na računu dužan istaknuti i sljedeće:

1. vrijeme izdavanja računa
2. oznaku operatera na naplatnom uređaju
3. oznaku načina plaćanja
4. jedinstveni identifikator računa (JIR)
5. zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije (ZKI)
6. QR kod (u primjeni od 01.01.2021.).

U nastavku je dan primjer računa izdanog od strane poduzeća X.

X d.o.o.
IBAN
1388

RAČUN R1 Br: 12046-DIC-20

Datum: 29.07.20
Plaćanje: Avans
Datum dospijeća: 29.07.2020.

Vezni dokument: OTP-20-12911
Broj narudžbe: 20441
Br. prijema robe:
Datum isporuke: 29.07.20.

Mjesto isporuke: 51415 Lovran Hrvatska

VA-2230
d.o.o.
51415 Lovran
Hrvatska
OIB kupca

Rb	ID Artikla	Opis	ID Art. kupca	Kol	Jed mj	Cijena	PDV	Osnovni rabat	Dodatni rabat	Iznos
1.	11621	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,krem		30	KOM	41,04	25	0	0	1.231,20
Ukupno kn:										1.231,20
Iznos PDV:										307,80
ZA UPLATU KN:										1.539,00

Nakon isteka roka plaćanja obračunavamo zateznu kamatu.

Ovlaštena osoba: *[Signature]* Račun izradio: Josipa

Slika 6: Račun

Izvor: interna dokumentacija poduzeća

²⁵ Narodne novine (2020): Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, čl.9.-11., NN 113/12, 115/16, 106/18, 121/19

Na temelju izdanog računa, poduzeće u svojim poslovnim knjigama može proknjižiti prodaju robe i za prodani iznos priznati prihod. U ovom slučaju, konačni račun istog je iznosa kao i primljeni predujam. Prikaz knjižena vidljiv je u tablici 4..

Tablica 4: Knjiženje izdanog računa kupcu

Redni broj	Šifra konta	Naziv konta	Dugovno	Potražno
1.	120	Potraživanja od kupaca	1.539,00	
	24002	Obveza za PDV iz predujmova		307,80
	760	Prihod od prodaje robe		1.231,20
- <i>prodana roba kupcu</i>				

Izvor: izrada autora

Nakon što je proknjižena prodaja robe, poduzeće može u svojim poslovnim knjigama zatvoriti potraživanje od kupca za iznos predujma. Ukoliko postoji razlika između iznosa predujma i iznosa konačnog računa, kupac je dužan doznačiti razliku (ukoliko je konačni račun većeg iznosa od predujma), odnosno prodavač je dužan kupcu doznačiti razliku (ako je konačni račun manjeg iznosa od predujma). U ovom slučaju iznosi predujma i konačnog računa su isti. Knjiženje je prikazano u tablici 5.

Tablica 5: Knjiženje zatvaranja potraživanja

Redni broj	Šifra konta	Naziv konta	Dugovno	Potražno
1.	120	Potraživanja od kupaca		1.539,00
	24002	Obveza za PDV iz predujmova	307,80	
	225	Obveze za predujmove	1.231,20	
- <i>potraživanje podmireno iz predujma</i>				

Izvor: izrada autora

U svakodnevnom poslovanju, poduzeća se susreću s velikim brojem partnera (kupaca, dobavljača, kreditora,...). Stoga je informatički podržan računovodstveni sustav od velike važnosti. Osim što

su to softveri koji se mogu individualno programirati za razne primjene, uvelike olakšavaju rad i smanjuju količinu rada koja je potrebna kako bi se došlo do informacija. Prednost primjene takvih sustava je i kod poslovanja s velikim brojem partnera, što je i slučaj kod poduzeća X. Osim što je bitno osigurati da je svaki partner zasebno evidentiran na analitičkom kontu glavne knjige, bitne su i informacije vezane za trenutno otvorena potraživanja, obveze, namire i slično. U nastavku je primjer kartice konta kupca poduzeća X.

Opće

Br.	VA-2230
Naziv	... vile d.o.o
Ime 2	
Adresa	Viktora Cara Emina 11
Adresa 2	
Poštanski broj	51415
Grad	Lovran
Šifra države/regije	HR
Br. telefona	051
Kontakt	
Naziv za traženje	HOTEL VILLA
Kreditni limit (LVT)	0,00
Šifra prodavača	WEB
OIB	92229
OPZ-STAT-1 oznaka porez. br	OIB
OPZ-STAT-1 van sustava PDV-a	Ne
Popust na kupca	
Ima promet	Da
Sezonski kupac	Ne
Povezani dobavljač	
Blokirano	
Datum	27.8.2020.
Saldo na dan	0,00
Dospjeli saldo LVT	0,00
Saldo (LVT)	0,00
Web kupac	Ne
Web prikaz	Da
B2B besplatna dostava	Ne
Status	Lansirano

Komunikacija

Datum zadnje promjene	17.9.2018.
Br. telefona	0
Br. telefaksa	
Br. mobitela	
E - pošta	
Početna stranica	
Šifra poslovnog partnera	

Fakturiranje

Br. kupca primatelja fakture	
Broj kopija fakture	0
Šifra popusta na fakturu	VA-2230
Kopiraj adresu primatelja pošiljke u ponudu od	Poduzeća
Opća knjižna grupa tržišta	KUP-WEB
Knjižna grupa tržišta za PDV	KUP-WEB
Knjižna grupa kupca	K-DOM-WEB

Slika 7: Ispis kartice kupca

Izvor: interna dokumentacija poduzeća

Iz navedenog ispisa možemo vidjeti niz informacija o poslovanju s kupcem, kao što su opće informacije – naziv poduzeća/kupca, OIB, dospjela dugovanja, status unutar grupe, grupa popusta, kontakt informacije i slično.

Kako bi poduzeće moglo u svojim knjigama priznati razduženje zaliha za prodano dužno je za prodanu robu izdati otpremnicu. Tada se zalihe smanjuju za prodano, a za nabavnu vrijednost se priznaje trošak. U slici 8 u nastavku je primjer otpremnice.

OTPREMNICA Br: OTP-20-12911

Split, 29. srpanj 2020
Datum otpreme 29.07.20

OIB: [redacted]

Vezni dokument: WEB NARUDŽBA
Broj narudžbe: 20441
Br. prijema robe:
Datum isporuke:

Mjesto isporuke: HOTEL VILLA 11 51415 Lovran Hrvatska

VA-2230

51415 Lovran
Hrvatska
OIB kupca

Rb. Br.	Opis	EAN	ID art. kupca	Količina	Jedinica mjere
1.	11621	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,krem	4002911116210	30	Komad

POTVRĐENU OTPREMNICU VRATITI POŠTOM ILI NA BROJ FAXA

Predao: _____ Primio: _____

Slika 8: Otpremnica

Izvor: interna dokumentacija poduzeća

Na temelju otpremnice proknjižit će se rashodovanje, kako je i prikazano u tablici 6.

Tablica 6: Knjiženje smanjenja zaliha

Redni broj	Šifra konta	Naziv konta	Dugovno	Potražno
1.	6600-11621	Roba u skladištu – Salvete Royal krem		1.231,20
	6680	Marža u veleprodaji	780,56	
	710	Nabavna vrijednost prodane robe	450,64	
- razduženje robe za prodano				

Izvor: izrada autora

Ukupni prodajni iznos (bez PDV-a) dijeli se na dvije stavke – jedan dio koji se odnosi na nabavnu vrijednost, a drugi koji se odnosi na prodajnu vrijednost (s maržom). Sa konta 6600 razdužuje se za ukupni prodajni iznos, obzirom da je na tom kontu vrijednost zaliha evidentirana s maržom. S konta 6680 gdje se nalazi marža rashodujemo iznos marže, a razliku između ta dva iznosa (što je u biti nabavna vrijednost) prenosi se na konto 710.

3.2.3. Evidentiranje premještanja i povrata robe

Osim nabave i prodaje robe, tijekom svakodnevnog poslovanja događaju se i poslovni događaji kao što su premještanje robe iz jednog skladišta u drugo, povrat robe od kupca zbog reklamacije ili viška i slično. Slika 9 prikazuje jedan od tih poslovnih događaja, premještanje zaliha.

Premještanje zaliha

Naziv predloška

Naziv serije

Redak temeljnice artikla: Naziv predloška temeljnica: PRIJENOS, Naziv serije temeljnica: ZADANA

24. kolovoz 2020

15:12:56

Strani 1

V

r

st

a

st

a

v

k

e

Datum knjiženja

Br. artikla

Opis

Šifra varijante

Šifra lokacije

Šifra regala

Nova šifra lokacije

Nova šifra regala

Količina

Šifra JM

Količina (osn. JM)

24.08.20

82163

ČAŠA 70ml,25/1,Finger,transp.

SAJAM

GLAVNO

06-08-1-D

2 KOM

2

Slika 9: Premještanje zaliha

Izvor: interna dokumentacija poduzeća

Ovaj dokument naziva se i međuskladišnica, a koristi se kada se zalihe premještaju s jednog mjesta na drugo. Korištenje ovog dokumenta bitno je kako bi se u svakom trenu pratio tijek zaliha, a posebno kada se radi popisa stanja (inventura). U nastavku je, uzimajući u obzir imaginarne iznose, prikazano knjiženje premještaja zaliha.

Tablica 7: Knjiženje premještaja zaliha

Redni broj	Šifra konta	Naziv konta	Dugovno	Potražno
1.	6600-1-1234	Roba u glavnom skladištu - čaša	75,00	
	6600-2-1234	Roba u skladištu sajma - čaša		75,00
- <i>premještanje robe u glavno skladište</i>				

Izvor: izrada autora

Idući poslovni događaj koji se može dogoditi u trgovinskom poslovanju je povrat robe. Povrat robe, kako je rečeno, može biti iz raznih razloga (oštećena roba, višak, krivo naručena roba,...). Povrat robe može se knjigovodstveno obaviti na više načina; u nastavku će se obraditi knjiženje na način da se stornira cijeli račun. Storno se obavlja na način da se iste stavke koje su prisutne i kod izdavanja računa novčano izraze u minusu, kako je i prikazano u tablici 8.

Tablica 8: Knjiženje storniranja računa

Redni broj	Šifra konta	Naziv konta	Dugovno	Potražno
1.	120	Potraživanja od kupca	-544,69	
	2400	Obveza za PDV		-108,94
	760	Prihod od prodaje		-435,75
- <i>storniranje računa</i>				

Izvor: izrada autora

X d.o.o.
ABRISA
OIB
IBAN

ODOBRENJE R1 Br: 9325-DIC-15

Vezni dokument: **OTP-15-01727/STORNO**

Broj narudžbe:

Br. prijema robe:

Datum isporuke: **22.09.15.**

Mjesto isporuke: **10000 Zagreb Republika Hrvatska**

IT-1627

d.o.o.

10000 Zagreb

Hrvatska

OIB kupca

Rb	ID Artikla	Opis	ID Art. kupca	Kol	Jed mj	Cijena	PDV	Osnovni rabat	Dodatni rabat	Iznos
1.	84876	Br. fakture 1953-DIC-15: SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,Casali,bijela		1	KOM	62,45	25	33	0	41,84
2.	84994	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,Damascato, bijela		1	KOM	62,45	25	33	0	41,84
3.	11621	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,krem		1	KOM	62,45	25	33	0	41,84
4.	10822	SALV.ROYAL Collection 40x40, 50/1 siva		1	KOM	62,45	25	33	0	41,84
5.	84889	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,Casali, siva		1	KOM	62,45	25	33	0	41,84
6.	10819	SALV.ROYAL Collection 40x40, 50/1 limeta zelena		1	KOM	62,45	25	33	0	41,84
7.	84882	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,Casali, limunzelena		1	KOM	62,45	25	33	0	41,84
8.	81749	SALV.ROY.40x40,50/1,maslinasta		1	KOM	62,45	25	33	0	41,84
9.	10452	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,crna		1	KOM	62,45	25	33	0	41,84
10.	81590	ROYAL SALV. 50/1,25x25cm crna		1	KOM	25,90	25	33	0	17,35
11.	84995	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,Damascato, krem		1	KOM	62,45	25	33	0	41,84
Ukupno KN bez PDV										435,75
25% PDV										108,94
Ukupno KN s PDV										544,69

Izjavljujemo da smo u svom knjigovodstvu izvršili ispravak PDV-a u iznosu i s datumom naznačenom na dokumentu

Dodatni opis

STORNO RAČUNA - UZORCI - ZBOG DATUMA

Izvor: interna dokumentacija poduzeća

Većina računovodstvenih programa u mogućnosti je automatski po storniranju računa ponovno zadužiti konto zaliha robe (6600), a u nastavku je primjer dokumenta koje poduzeće X koristi u poslovanju, a zapravo je ispis robe koja je vraćena natrag na stanje zaliha.

X d.o.o.
Adresa
OIB
IBAN

Prodaja - primka povrata
Stranica 1

21000 Split

Br. kupca primatelja IT-1627
Br. primke OPOV-15-0670
Datum otpreme 22.09.15
Datum dokumenta 22. rujna 2015

Br. telefona
Početna stranica
E - pošta
Porezni br. (OIB)
Br. žiro računa
Banka
Br. računa
Prodavač

Br.	Opis	Količina	Jedinica mjere
	Br. fakture 1953-DIC-15:		
84876	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,Casali,bijela	1	KOM
84994	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,Damascato, bijela	1	KOM
11621	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,krem	1	KOM
10822	SALV.ROYAL Collection 40x40, 50/1 siva	1	KOM
84889	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,Casali, siva	1	KOM
10819	SALV.ROYAL Collection 40x40, 50/1 limeta zelena	1	KOM
84882	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,Casali, limunzelena	1	KOM
81749	SALV.ROY.40x40,50/1,maslinasta	1	KOM
10452	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,crna	1	KOM
81590	ROYAL SALV. 50/1,25x25cm crna	1	KOM
84995	SALV.ROYAL 50/1,40x40cm,Damascato, krem	1	KOM

Adresa primatelja fakture

10000 Zagreb
Hrvatska

Slika 11: Prodaja – primka povrata

Izvor: interna dokumentacija poduzeća

4. ZAKLJUČAK

Računovodstvo je složena djelatnost čiji je cilj sakupiti, obraditi i interpretirati sve poslovne događaje koji se zbivaju u svakodnevnom poslovanju. Računovodstvo je u Republici Hrvatskoj zakonski određeno za sve pravne osobe Zakonom o računovodstvu. Uz taj zakon, postoji još i niz drugih zakona koji uređuju poslovanje, a neki od njih kao što su Zakon o trgovini specifični su za pojedine djelatnosti dok se drugi, kao što su Zakon o porezu na dodanu vrijednost i Zakon o porezu na dobit primjenjuju na sve poslovne subjekte.

Uspješno razumijevanje svih specifičnosti računovodstva trgovine preduvjet je uspješnog vođenja trgovinskog poduzeća. Navedeno postaje bitno danas, upravo kada je najveći broj poduzeća u Republici Hrvatskoj prisutno u djelatnosti trgovine.

Osim detaljno obrađenog HSFI-ja 10 koji u najvećoj mjeri, uz Zakon u trgovinu, pravno regulira zalihe u trgovačkim poduzećima, na primjeru poduzeća X d.o.o. obradili su se neki od najčešćih poslovnih događaja, ali i povezane knjigovodstvene dokumentacije te njihove specifičnosti u odnosu na druge procese i dokumentacije.

LITERATURA

1. Barać Aljinović, Ž. (2019) Devizne transakcije, knjiženje tečajnih razlika i ino-usluge, interni materijal, Ekonomski fakultet Split, Split
2. Belak, V., Vudrić, N. (2012) Osnove suvremenog računovodstva, Belak excellens, Zagreb, str.1-12
3. Kranjec, V. L., Petrović, V. (2020) Broj i struktura poslovnih subjekata u prosincu 2019., Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb
4. Volarević, H., Varović, M. (2013) Osnove računovodstva, MATE, Zagreb, str. 10
5. Narodne novine (2020): Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, NN 113/12, 115/16, 106/18, 121/19
6. Narodne novine (2015) Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, NN 30/08, 86/15
7. Narodne novine (2020) Zakon o porezu na dobit, NN 117/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20
8. Narodne novine (2019) Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19
9. Narodne novine (2020) Zakon o računovodstvu, NN 78/15, 134/15. 120/16, 116/18, 42/20, 47/20
10. Narodne novine (2020) Zakon o trgovini, NN 87/08, 96/08, 116/08, 76/09, 114/11, 68/13, 30/14, 32/19, 98/19, 32/20
11. Škarica, I. (2014.): Računovodstveno praćenje sirovina i materijala, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek, str. 31
12. Štahan, M. (2017) Računovodstvene kategorije i pojmovi za menadžere – priznavanje i mjerenje, TEB poslovno savjetovanje. Dostupno na: <https://www.teb.hr/novosti/2017/racunovodstvene-kategorije-i-pojmovi-za-menadzere-priznavanje-i-mjerenje/> [pristupljeno 9. kolovoza 2020.]
13. Tkalac Verčić, A., Sinčić Ćorić, D., Pološki Vokić, N. (2010): Priručnik za metodologiju istraživačkog rada, M.E.P., Zagreb

PRILOZI

Slike:

Slika 1. Račun dobavljača

Slika 2. Skladištenje

Slika 3. Računalni ispis kartice artikla

Slika 4. Internetska narudžba

Slika 5. Nalog za prodaju

Slika 6. Račun

Slika 7. Ispis kartice kupca

Slika 8. Otpremnica

Slika 9. Premještanje zaliha

Slika 10. Odobrenje

Slika 11. Prodaja – primka povrata

Tablice:

Tablica 1. Knjiženje primljenog računa

Tablica 2. Metoda zidane kalkulacije

Tablica 3. Knjiženje primljenog predujma

Tablica 4. Knjiženje izdanog računa kupcu

Tablica 5. Knjiženje zatvaranja potraživanja

Tablica 6. Knjiženje smanjenja zaliha

Tablica 7. Knjiženje premještaja zaliha

Tablica 8. Knjiženje storniranja računa

SAŽETAK

U ovom radu prikazane su osnove računovodstva u Republici Hrvatskoj, a posebno su naglašeni principi računovodstva u trgovinskoj djelatnosti. Cilj ovog rada je ukazati na to da je trgovina dinamična djelatnost te kako su potrebne regulative na državnoj razini koje efikasno mogu regulirati ovo područje poslovanja. Na primjeru poduzeća X d.o.o. prikazani su najvažniji poslovni procesi i dokumentacija koja se pojavljuje u svakodnevnom poslovanju.

ključne riječi: računovodstvo, trgovina, studija slučaja

SUMMARY

This paper shows basics of accounting in Republic of Croatia, with special emphasis on accounting principles in commerce industry. The aim of this paper is to point out that commerce is dynamical industry and that state level regulations are required to efficiently regulate this area of business. Based on examples from company „X“ Ltd the most important business processes and documentation that appears in day-to-day business has been shown.

key words: accounting, trade, case study